

DE KOSTEN VAN MIJNENRUIMEN

• Centrum
• voor
• Mondiaal
• Onderwijs

Actiefonds
Mijnen Ruimen

slachtoffer vooranmelding
 zuiver waar
 Salvador
 miljoen
 land
 milieuvuiling
 Wereldoorlog
 toegepaste
 zowel
 dorpen
 vrouwen
 land
 Antimijn
 Land
 landbouw
 vernietigd
 komen mijn-vrij
 maken
 Steeds
 ruim gemeeden
 begin
 wereld
 Verdrag
 mensen
 slachtoffers
 gekomen
 stand
 veroorzaken
 Tussen
 gebieden
 verkleard
 getroffen
 niveau
 illegaal
 drinkwater
 Zelfs
 aard
 vooral
 vaker
 gevat
 steeds
 risico
 toont
 februari
 Ottawa
 dat
 kosten
 jaar
 Tweede
 Kosovo
 betere
 Daardoor
 enorme
 schade
 aantal
 Tussen

**Actiefonds
Mijnen Ruimen**

De kosten van mijnenruimen

Een landmijn is een explosieve lading die vlak onder de oppervlakte in de grond is geplaatst. Er zijn twee soorten landmijnen: de antipersoonsmijn en de antivoertuig- of antitank-mijn. De antipersoonsmijn is bedoeld om soldaten buiten gevecht te stellen. De antivoertuig- of antitankmijn dient om een tank of een ander legervoertuig op te blazen.

Landmijnen zijn gevreesde wapens, ze worden ondermeer gelegd om de volgende redenen:

1. Ze zijn goedkoop (tussen 3 en 15 euro)
2. Ze werken altijd, ook als het slecht weer is en bij slecht zicht.
3. Ze houden de vijand weg.
4. Het is geen ingewikkelde klus om landmijnen te leggen. Ook kinderen kunnen het.
5. Je loopt zelf geen gevaar bij het leggen van landmijnen. Je kunt in alle rust een landmijn neerleggen als de vijand nog niet in zicht is en je dan uit de voeten maken.

Om die laatste reden wordt de landmijn ook wel 'het wapen van de lafaards' genoemd. De meeste slachtoffers van landmijnen zijn geen soldaten maar gewone burgers! En veel mensen lopen niet tijdens een oorlog op een mijn, maar vaak jaren later, als de oorlog al lang weer voorbij is.

In deze opdracht gaat het om de kosten van landmijnen en het principe 'de vervuiler betaalt'. Dat is bij milieuvraagstukken ook steeds meer het geval en dat zou ook voor landmijnen moeten gelden. De partij, die de mijnen plaatst, ruimt ze ook weer op.

Opdracht:

Je bent vertegenwoordiger van de Verenigde Naties en je hebt de volgende taken gekregen:

1. Je brengt de kosten in kaart die met landmijnen gemoeid zijn. Niet alleen de kosten van het ruimen, maar ook de kosten die worden veroorzaakt enkel door doordat de mijnen ergens liggen.
2. Je overtuigt alle lidstaten van de Verenigd Naties van het principe 'de vervuiler betaalt'.

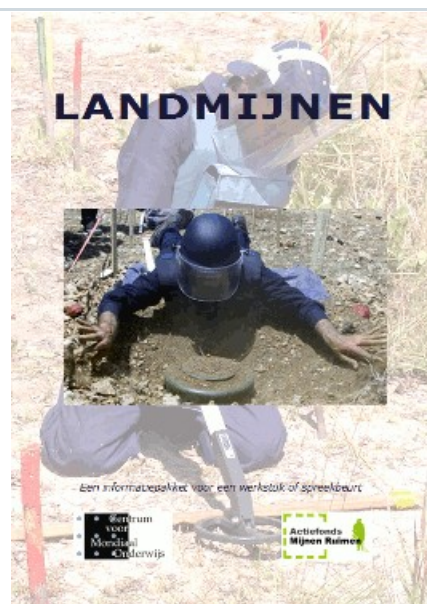
Die twee taken combineer je in een korte speech voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Daarin zet je de cijfers op een rij in een vlammend betoog van maximaal 1 A4-tje.

Doe het zo

- Werk in groepjes van twee.
- Lees de bronnen.
- Bekijk de internetbronnen.
- Heb je nog andere informatie over landmijnen (zoals het informatiepakket van CMO, zie: <http://www.cmo.nl/smo/content/view/184/170/>), dan kun je die natuurlijk ook gebruiken.

- Denk goed na over de belangrijkste punten van je speech en schrijf ze punt voor punt kort op.
- Oefen een keer je speech hardop en let op tijd en tempo.
- Presenteer je speech eerst aan de docent en, na goedkeuring, aan de klas (zij zijn de lidstaten van de VN).

Bron: oorlog zonder einde

Oorlogen eisen steeds meer slachtoffers onder de burgerbevolking. In de Eerste Wereldoorlog vormden burgers slechts vijftien procent van de slachtoffers maar in de Tweede Wereldoorlog was dit percentage al gestegen tot 65.

Tegenwoordig bestaat meer dan negentig procent van de oorlogsslachtoffers uit burgers. Dat komt onder andere door het gebruik van andere wapens zoals anti-personeelsmijnen. Landmijnen maken geen onderscheid tussen de voet van een soldaat en die van een spelend kind of een boer op weg naar zijn akker. En landmijnen trekken zich niets aan van wapenstilstand of vredesbesluit. Tientallen jaren nadat ze zijn gelegd - als de oorlog allang is afgelopen - kunnen ze nog steeds hun vernietigende werk doen. Daarom wordt de anti-personeelsmijn ook wel een massavernietigingswapen op de lange termijn genoemd.

In de afgelopen jaren heeft de landmijn een aanzienlijke technologische ontwikkeling doorgemaakt. Door de ontwikkeling van kunststofmijnen en mijnen met een minimum aan metalen onderdelen, zijn ze goedkoper, betrouwbaarder en duurzamer geworden. Bovendien zijn ze moeilijker te ontdekken en onschadelijk te maken. Met behulp van helikopters en vliegtuigen kunnen duizenden mijnen binnen enkele minuten over een groot gebied worden verspreid. Van mijnen die op deze manier zijn gelegd, kan onmogelijk precies de locatie worden bijgehouden. Daardoor zijn ze later des te moeilijker terug te vinden.

Landmijnen zijn eenvoudig en goedkoop te maken. De meeste mijnen kosten tussen de drie en de vijftien euro. Daarom worden ze door steeds meer landen (ook ontwikkelingslanden) gemaakt en verkocht (naar: *Een oorlog zonder einde* - Magazine Ode). Of komt er toch een einde aan de landmijnenellende? Opruimen van mijnen en niet-ontplofte munitie is tijdrovend en duur, zeker. Maar het gebeurt wel en met succes. Hieronder eerst een kaart met locaties waar de Britse organisatie [MAG](#) (Mines Advisory Group) aan het werk is en daaronder enkele foto's van de fotograaf Sean Sutton van MAG. Ogenscheinlijk alledaagse opnames die wat minder alledaags worden als je bedenkt dat het om voormalige mijnenvelden gaat.

Bron: landmijnen wereldwijd

Volgens een rapport van de Verenigde Naties dat onlangs verscheen is liggen er vele miljoenen landmijnen en andere niet-ontplofte explosieven in de wereld. Sommige bronnen spreken zelfs over meer dan honderd miljoen landmijnen wereldwijd. Volgens de Internationale Campagne voor Uitbanning van Landmijnen (ICBL) zijn er tussen 2004 en 2010 in 60 landen ongelukken gebeurd met landmijnen. De grootste aantallen landmijnen zijn te vinden in gebieden in Azië, Afrika en Midden-Amerika waar oorlog is geweest. Maar er zijn ook plekken in Europa waar mijnen te vinden zijn, in Kroatië bijvoorbeeld.

Op de kaart hieronder hebben we de landen waar de meeste landmijnen liggen met rood aangegeven. Dat zijn er 30. Maar ook in andere landen waar landmijnen liggen (lichtpaars gekleurd) gebeuren er nog regelmatig ongelukken met niet-opgeruimde landmijnen. Soms zijn die mijnen gelegd tijdens oorlogen die tientallen jaren geleden plaatsvonden.

De landen waar veel landmijnen voorkomen:

Afrika:

Angola, Kongo (DR), Egypte, Eritrea, Ethiopië, Libië, Mozambique, Soedan, Somalië, Tsjaad, Zimbabwe

Azië:

Afghanistan, Azerbeidzjan, Birma, Cambodja, Irak, Iran, Laos, Noord-Korea, Sri Lanka, Tsjetsjenië, Vietnam, Zuid-Korea

Europa:

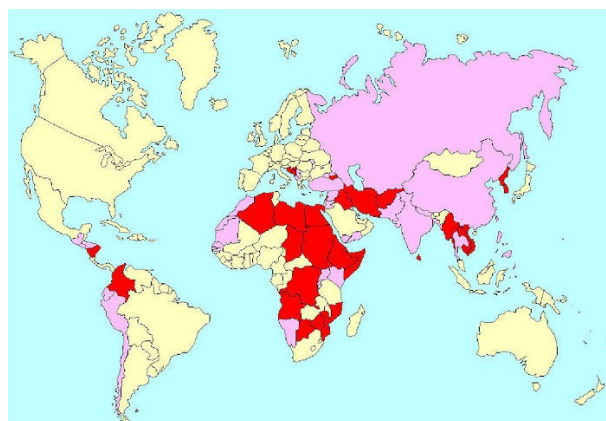
Bosnië-Herzegovina, Kroatië

Latijns Amerika:

Colombia, Nicaragua

Midden-Oosten:

Jemen, Libanon

Statistieken: ICBL (International Campaign to Ban Landmines)

In alle landen samen liggen er naar schatting nog 25 miljoen landmijnen in de grond. De voorraad landmijnen die wereldwijd in depots ligt te wachten wordt geschat op 250 miljoen. Elk jaar worden 1 miljoen nieuwe landmijnen gelegd. Zie Feiten & Cijfers.

Bron: wie verdient er aan landmijnen?

Zuid-Afrika, Noorwegen en Canada waren de eerste landen die het anti-landmijnenverdrag ondertekenden. In de afgelopen tien jaar hebben meer dan honderd landen hun handtekening gezet.

Een aantal belangrijke producenten, de Verenigde Staten, Rusland en China, hoort daar nog niet bij. China, de grootste producent, en Rusland hebben wel een uitvoerstop afgekondigd. De Canadese inspirator van het verdrag, minister Lloyd Axworthy (foto links), verklaarde "de niet-ondertekenaars te zullen blijven aanmoedigen tot het verdrag toe te treden". Vergelijk eens de Top 5 van de producenten van landmijnen met de Top 5 van landen met de meest geplaatste landmijnen:

Producerende landen

China
Italië *
Rusland
Verenigde Staten van Amerika **
Wit-Rusland ***

Landen met de meest geplaatste mijnen

Egypte
Iran
Angola
Afghanistan
Irak

bron: Amerikaanse Ministerie van Defensie

* Italië is nog niet zo lang gelden gestopt met het verkopen van landmijnen

** Ook de Amerikaanse verkopen zijn de laatste jaren sterk gedaald. Egypte, Pakistan en Zuid-Afrika lijken de positie van Italië en Amerika over te nemen.

*** Zelf ontkent Wit-Rusland landmijnen te produceren

Bron: opruimen gaat niet snel

Maar weinig landen houden zich aan internationale afspraken om landmijnen op te ruimen. Dat staat in het Landmine Monitor Report, de jaarlijkse rapportage van de International Campaign to Ban Landmines (ICBL). Ze maken te weinig werk van het opruimen van landmijnen en daardoor zal de deadline die in het verdrag voor het uitbannen van landmijnen is opgenomen, waarschijnlijk niet worden gehaald.

Veertien landen waaronder Bosnië, Tsjad, Mozambique en Peru gaan deze deadline vrijwel zeker niet halen. Frankrijk, Niger, Groot-Brittannië en Venezuela zijn nog niet eens begonnen met het opruimen van deze sluipmoordenaars.

"Zowel donoren als landen die landmijnen herbergen, moeten harder werken om aan hun verplichtingen te voldoen", aldus Stuart Casey-Maslen, een van de samenstellers van het rapport.

Uit het rapport blijkt verder dat in 2009 er 3956 slachtoffers van landmijnen zijn geteld. In 2008 waren dat er 5197 en in 2007 stond de teller op 5426. Het aantal dodelijke slachtoffers daalt jaar na jaar maar blijft nog steeds te hoog. Zeker als je je realiseert dat er sinds 1975 meer dan 500.000 mensen gehandicapt zijn geraakt. De meeste slachtoffers zijn burgers, onder wie veel kinderen. Volgens de ICBL is het werkelijke aantal slachtoffers hoger omdat lang niet alle doden en gewonden in de statistieken zijn opgenomen.

N.b. In het laatste rapport over 2010 zegt ICBL dat voor het eerst sinds jaren het aantal slachtoffers weer is gestegen: het ligt weer boven de 4000! In Libanon, Somalië, Birma en Pakistan is het aantal slachtoffers gestegen. In Libanon is het zelfs vertienvoudigd. Israël zette tijdens de Libanon-oorlog veel clusterbommen in. Die leveren veel blindgangers op en maken nog lange tijd na gebruik slachtoffers.

In 2009 is wereldwijd 324 miljoen euro besteed aan het opruimen van mijnenvelden of het vernietigen van landmijnen in opslag. In 2010 is daar een recordbedrag van 470 miljoen euro voor uitgetrokken. Verspreid over de wereld zijn er in totaal nog meer dan 200.000 vierkante kilometers aan landmijnenvelden, een oppervlakte zes keer zo groot als Nederland. Het mijnenvrij maken van één vierkante meter kost 1 euro. Reken maar uit wat het kost om alle 200.000 vierkante kilometers op te ruimen.

Mijnenruimer aan het werk in Cambodja

Bron: kosten ruimingsactie

Steun aan HALO	
Opslagruimte explosieven	1.107
Opslagruimte materieel	559
Medische voorzieningen	76
Voedsel en water	76
Brandstof en smeermiddelen	1.881
Voertuig onderhoud en onderdelen	915
Onderhoud materieel	153
Technische ondersteuning	407
Communicatie	64
Dataverwerking	127
Huisvesting	127
Onderhoud gebouw	102
Kosten geldovermakingen	25
Reiskosten binnen Cambodja	102
Salaris 10 Lokale mijnenruimers	6.712
Salaris 3 ondersteunende stafleden	2.319
Verzekering alle stafleden	248
TOTALE PROJECT (4 maanden)	€ 15.000,-

In het jaarverslag van het Actiefonds Mijnen Ruimen 2009 is onder meer te lezen over de steun aan een project van HALO in Cambodja. HALO is een Britse organisatie, gespecialiseerd in het ruimen van mijnen. Het geeft een mooi overzicht van de verscheidenheid aan onkosten.

Bedenk ook dat het ruimen van mijnen werkgelegenheid biedt. In sommige gebieden is het zelfs de enige kans op betaald werk! Het project hieronder heeft 13 Cambodjanen vier maand werk bezorgd, vier maand inkomen.

Bron: een been van 12.000 euro

Een wel heel bijzonder project is opgezet door een kunstenaar uit Noorwegen: Morten Traavik. Hij heeft met eigen ogen gezien dat vrouwen die door een landmijn gehandicapt zijn geraakt vaak alleen komen te staan. Met zijn project vraagt Traavik aandacht voor dit probleem. Zijn project is de verkiezing van de 'Miss Landmijn Van Het Jaar'.

In 2008 waren er twee winnaressen: een winnares die door een jury was aangewezen en een winnares die via internet door het publiek was aangewezen. In 2008 werden de verkiezingen in Angola gehouden.

In 2009 wilde Traavik de verkiezingen in Cambodja houden, maar de Cambodjaanse regering stak daar op het laatste moment een stokje voor. Uiteindelijk zijn de verkiezingen er wel gehouden, maar in het geniep en op een geheime locatie. Op de foto rechts de winnares van 2009.

De eerste prijs is een op maat gemaakt kunstbeen van titanium (ter waarde van 12.000 euro) en 800 euro voor een opleiding naar eigen keuze.

Er was kritiek op de verkiezingen, veel mensen vonden het maar een rare bedoening. Maar Traavik kreeg veel aandacht voor landmijnen en de problemen van vrouwen die er slachtoffer van zijn geworden. Daar was het hem om te doen.

Het been van titanium is vrij bijzonder. De meeste slachtoffers krijgen een goedkoper kunstbeen, ze zijn er al vanaf 50 euro (volgens de Belgische organisatie Handicap International). Maar voor iemand in een ontwikkelingsland is 50 euro veel geld. En als je bedenkt landmijnen sinds 1975 meer dan een half miljoen mensen hebben verminkt . . . Reken maar uit.

Wat doen de VN?

Het probleem van landmijnen is belangrijk voor de Verenigde Naties. De VN doen er van alles aan om de landmijnen die er nog liggen over de hele wereld op te ruimen. Denk aan het ondersteunen van de lidstaten bij het opruimen en trainen van mijnenruimers. En ze doen van alles om te voorkomen dat er nieuwe bijkomen. Denk aan campagnes tegen landmijnen of aan de Internationale Dag van Aandacht voor Landmijnen op 4 april. Denk ook aan verdragen die door de leden van de VN worden ondertekend. Zo is er in 1997 een verdrag tegen het gebruik van landmijnen gesloten. Dat verdrag verbiedt het produceren, vervoeren en verhandelen van anti-persoonsmijnen. Het verplicht de landen om hun voorraden en hun mijnenvelden op te ruimen. Elk jaar vraagt de VN een rapport over de vorderingen. Enkele landmijnen-producerende landen hebben inmiddels hun productie en verkoop gestaakt, maar grote producerende landen als China en Rusland doen niet mee.

Ook Nederland heeft het verdrag ondertekend. Dat betekent dat wij alle mijnen in de grond moeten opruimen. Ons leger mag ook geen mijnen gebruiken die bedoeld zijn tegen mensen, maar nog wel mijnen bedoeld tegen tanks. Het is een begin . . .

Handleiding

Kosten van productie en plaatsen

In de 'Bron: aantallen landmijnen' is het aantal mijnen dat in de grond zit gecijferd op 25 miljoen. In depot liggen er naar schatting 250 miljoen. De prijs van een mijn ligt tussen de 3 en 15 euro. De aanschaf van de mijnen heeft tussen de 825 miljoen en 4,125 miljard gekost. De kosten voor transport en voor arbeidsloon (het leggen van de mijnen zelf) zijn daarin niet opgenomen. Stel dat we daarvoor de helft van de productiekosten rekenen, tussen de 1,5 en 7,5 euro, dan komen de kosten voor het huidige areaal aan mijnen op een bedrag van tussen de 1,2 en 6,2 miljard euro (afgerond). De schatting zou aan de hand van een discussie daarover in de klas kunnen worden bijgesteld.

Kosten opruimen

Het opruimen van 1 vierkante meter kost 1 euro. Het opruimen van een km² (1000x1000 m²) kost één miljoen euro. Voor het opruimen van de mijnenvelden wereldwijd, 200.000 km² in totaal is een bedrag nodig van 200 miljard euro (200.000 x 1.000.000).

Het ICBL komt met een wat lagere schatting op de helft, maar dan is nog altijd 100 miljard euro nodig om alle landmijnenvelden op te ruimen. Zie ook: <http://www.mtmdawn.nl/contents/nl/d20.html>.

Het blijven grove schattingen en de verschillen zijn groot, maar zelfs als het om de duurste landmijnen gaat (6,2 mld) en de laagste ruimingskosten (100 mld), dan is het ruimen van de mijnen 16 keer zo duur als productie en plaatsing. In werkelijkheid zal dat verhoudingsgetal veel groter zijn omdat de kosten van ruiming vooral betrekking hebben op de mijnen in de grond. De voorraad van 250 miljoen is voor minder geld te vernietigen.

Hoe dan ook, er is goed verdiend aan de mijnen en niet door de landen waar ze in de grond zitten. Kijk naar de tabel met producerende en 'consumerende' landen. Deze cijfers, in combinatie met een roerend betoog over burgerslachtoffers wereldwijd, waaronder veel kinderen, moeten de lidstaten over de streep trekken.

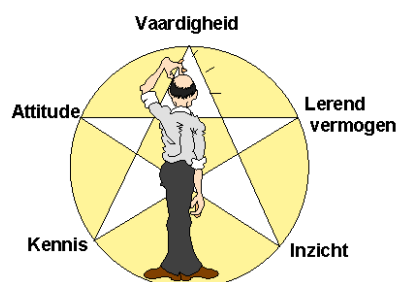
Als de leerlingen ook nog melding maken van de bijna niet te schatten kosten van gezondheidszorg om de slachtoffers bij te staan en het verlies aan productiecapaciteit (slachtoffers kunnen niet werken, mijnenvelden zijn onbruikbaar), dan wordt de noodzaak om het probleem aan te pakken glashelder. Een goedkope prothese kost zo'n 50 euro. Bedenk dat een prothese maar een beperkte tijd meegaat en dat er heel veel mensen gebruik van moeten maken.

Dat vooral de grootverdieners in dit geheel aansprakelijk worden gesteld voor een flinke bijdrage in de kosten, is dan niet meer dan vanzelfsprekend.

Leerdoelen

- De leerling weet wat landmijnen zijn.
- De leerling is bekend met het aantal landmijnen in de wereld.
- De leerling weet hoe weinig het kost en hoe simpel het is om een landmijn te plaatsen.
- De leerling weet hoeveel het kost en hoe moeilijk het is om een landmijn te vinden en onschadelijk te maken.
- De leerling wordt uitgenodigd om na te denken over wie zou moeten opdraaien voor de kosten van het opruimen van landmijnen.
- De leerling weet welke rol de VN speelt bij het opruimen en verbieden van landmijnen.

Beoordeling

De leerling wordt beoordeeld op de volgende punten:

- Hij of zij heeft een korte speech geschreven met een duidelijke poging het landmijnenprobleem aan te pakken en de kosten te verhalen op 'de vervuiler'.
- Hij of zij heeft de verschillende cijfers en schattingen goed en overzichtelijk in de speech verwerkt.
- Hij of zij heeft goed en aantoonbaar samengewerkt.

